

د بنیاری ژوند اصول او اداب
ژباړه : میراحمد یاد

بنیاری فرهنگ

1

بنیاری فرهنگ (د بنیاری ژوند اصول او اداب)

Ketabton.com

بڼاري فرهنگ

(د بڼاري ژوند اصول او آداب)

راټولونه او ژباړه: ميراحمد ياد

تړون

د پښتني تهذيب په نوم

دالۍ

د ماشومتوب د هغه ملگري سپېڅلې اروا ته، چې نوم يې رانه هېر
خو د مرگ ورځ يې راته ياده ده.

د ايډيال ښار او عالي ښاريانو لړلو لپاره؛

ټولې خبرې او رو

او ښې خبرې يې منو.

د ځان او نورو د پرتلې لپاره خپل ځان معيار او مقياس ټاکو.

څه چې ځان ته خوښوو ، نورو ته يې خوښوو

او څه چې ځان ته نه خوښوو ، نور ته يې هم نه خوښوو.

ظلم نه کوو؛

همداسې لکه ځان سره چې ظلم نه غواړو.

بښپکښه کوو، همداسې لکه ځان سره یې چې غواړو.

ځان ته هغه څه بد گڼو، چې نورو ته یې بد گڼو او خلکو ته

هماغه څه خوښوو، چې ځان ته یې خوښوو.

یوازې ځان بسنه نه کوي؛
اولادونه به هم بافرهنگه روزوو.
ځکه دوی چې ستر خلک شي؛ نو موږ به پرې فخر کوو.

مطالعه کوو؛

چې پوهه او معلومات موزیات شي

او خبرې په دلیل او منطق کوو.

که چاسره مشوره کوو او نظر ترې اخلو

نظر ته یې درناوی کوو؛

نه دا چې توهین یې

وګړو، یا یې په راګړي

نظر ورتهو.

که بی پوښتلاى ځای راته معلوم نه وي؛

په بی ځایه خوا خوږی، له

نابلد انسانه لار نه

ورکوو.

خبرې او چلند يوازې د خپل شخصي ذوق له مخې نه کوو؛
د خپلې ټولنې اصولو، قواعدو؛
او انساني ارزښتونو ته درناوی کوو.

د چا شخصي وسايل نه لټوو؛

له موبایل او کمپیوټر نیولې تر شخصي کتابچو او اسنادو.

مثلاً بې له اجازې د چا شخصي مسجونه نه لولو.

که موټر چلوو، روغتونو سره، کوڅو کې، هستوګنځایونو،
کتابتونونو او نورو ځایونو کې بې ځایه هارنونه نه وهو.
د سلام، مننې او نیو کې په خاطر هارن نه وهو ...

په یاد مو وي: زموږ د هارن غږ ټول خلک
اوري او ښاریان نارمه کیږي !!!

عامه موټرو ته د ختلو پر وخت؛

لومړی هغو خلکو ته وخت ورکوو، چې بنسټه کېږي.

هغوی چې بنسټه شي، بیا مورخ موټر ته پورته کېږو.

په ټولنه کې د بډیو (بد گڼو) له خپرولو ډډه کوو

کومه گناه چې چا کړې وي؛

او څوک یې خپروي،

ټول په یوه اندازه ملامت دي.

په پردې کور کې؛

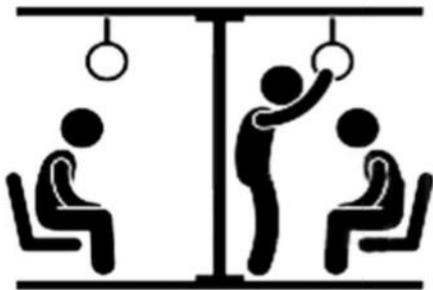
بې له اجازې د هغوی خونو

کې نه گرځو؛

یخچالونه نه پرانیزو، د

لباسونو الماری نه گورو او په تخت کې یې نه ویده کیږو.

د موټر مخکې څوکی، سپین زیرو او مېرمنو ته پرېږدو؛
چې هغوی پکې ازاد او آرام ناست وي.

په ښاري بسونو کې؛
څو کيو پسې نه گرځيږو؛
که تشه څو کې وه کينو او د
ارټيا پروخت يې بندځو يا
سپين زير و مشرانو ته پريږدو.

خځلې هېڅکله بې ځايه نه غورځوو؛

حتی په خپل کور، کوڅه، سرک او يا د ښار په
يوه ګوټ کې هم.

د ښار پاک ساتل د ټولو ښاريانو ګډه مسئوليت
دی.

عامه ڄايونو کي په لور غږ خبرې نه کوو؛ خصوصاً په ملي بس او
ټيکسيانو کې.

نور خلک اړ نه دي، چې زموږ خبرې واورې؛ کيداى شي هغوى دا
وخت د فکريا مطالعې لپاره وکاروي.

د ملي شتمنی او وسایلو په ساتنه کې هڅې کوو؛

ځکه دا د کوم شخص یا ارگان شخصي وسایل نه دي، دا
زمور د ټولو ګډه پانګه ده.

زمور د ملي بسونو څیرې شوې څوکی او یا پرې کش شوې
کرنښې او لیک ښايي هیچا ته خوند ورنه کړي.

په تمخای کې؛

موټر په داسې ډول نه پارک کوو،

چې د بل موټر مخه بنده کړي، یا یې ویستل ډیر سخت شي.

هر ځای؛

خصوصاً جو ماتونو او نورو مقدسو اماکنو ته پاک او په اوډاسه کې
ننوځو؛ ځکه جماعت که مسجد الحرام وي او که د کلي خټين؛ ټول د
خدای کورونه دي.

درناوی یې کوو او له بوتونو سره نه ورننوځو.

د جمعې پروخت منظم ودریزو؛

په صفونو کې مخکې او وروسته نه کیږو ...

یو بل سره نږدې ودریزو، دې سره نظم او مینه زیاتیري.

په واتونو کې موټر بې ځايه نه ودروو؛
هغه موټر چې بڼې لاس ته تاويزې، د خراغ تر شنه کيدو نه ودرېږي.
موږ داسې ځای کې ودرېږو، چې ددې موټر لار خلاصه وي.
د زر رسيدو په خاطر يوازې د خپل ځان فکر نه کوو.

د موټر چلولو پروخت په موبایل خبرې نه کوو.

دې سره موټرواني اسانه او ارامه وي او راپسې موټرو ته به رش نه وي. په یاد مو وي: نور خلک مجبور نه دي، چې زموږ د خبرو لپاره ودریږي، د خبرو لپاره په مناسب ځای کې موټر تم کوو.

په جومات يا بل هر ځای کې، د عبادت او دعا پر وخت د نورو خلکو
حقونو ته پام کوو؛

ځکه د بنده حق خوړل ګناه ده

مثلاً: په ډير لوړ غږ دعا نه کوو، ډير نه ګرځو، موټر بې ځايه نه پارک
کوو او په بل چا د خپل عبادت احسان نه کوو.

اصراف نه کوو؛

ځکه اصراف د الله ج نه خوښیږي.

حتی که د اودس په اوبو کې هم وي.

بڼې خبرې کوو او بڼې یې کوو؛
په خبرو کې نه یوازې دا چې بڼه او بڼایسته الفاظ کاروو،
بلکې په محترمانه ډول یې کاروو:
مثلاً: هماغه دوه خبرې چې، ډک شوي او مور شوي؟

خلک په درنو الفاظو رابولو.

حتی په خپل کور کې، خپلو اولادونو ته هم که
صیب، بناغلی او آغلې ووایو؛ په هغوی کې
پرځان باور پیدا کوي او بافرهنگه رالویږي.

اولادونو ته ستاسو احترام کیدای شي کوچنی گام وي، خو اغیزیږي
ډیر دی، ویی ازمایی!

هر وخت او هر ځای کې د نورو حقونو ته درناوی لرو.

په سپکاوي ټول درد یېرو:

مثلاً: د ډوډۍ اخیستو، موټر ته ختو، له جماته د وتلو، یو
ځای ته د ننوتلو... د دې ټولو پروخت که مو څوک نوبت نیسي
درد یېرو. راحی یو بل نه دردوو.

يو بل سره مرسته ڪو و ؛

ماشوم سره له سرڪه په اوښتو ڪي ؛ زړي

ښځي سره د پنډ په وړلو ڪي ؛ ږندو سره په

لاره تلوو ڪي ؛ موٽرو انانو سره د موٽر په

جوړولو يا ٽيله ڪولو ڪي ...

په دي ڪار به تر ٿولو مور او زموږ خداي خوشاله شي ؛ باور و ڪري !

د ډوډۍ خوړلو پر وخت تادي نه کوو؛

خپل قاب دومره نه ډکوو، چې وروسته رانه اضافي پاتې شي.

خواره په څو مرحلو کې را اخلو؛ دومره را اخلو چې خوړلای یې شو.

پام وي: اصراف نه کوو، اصراف حرام دی.

د ډوډۍ پر وخت چاته سترگې نه نيسو؛

ډير ورته نه متوجې کيږو

او مېلمه ته د خوړو په صفت کې افراط نه کوو.

هر ځای کې چې یو، د هغه ځای قوانینو او مقرراتو ته درناوی کوو؛
په خپل زړه خبرې او چلند نه کوو
که د ملګري کور کې یو، که دفتر کې یو او که بهرني هیواد کې.

کتاب تر لوستلو وروسته بیرته په خپل ځای ږدو.

که په جومات کې قران کریم لولو، بیرته یې خپل ځای ته رسوو

د کتابونو درناوی کوو، قران د الله سپیڅلی کتاب دی، درناوی یې

په موږ فرض دی.

میلستیاوو، غونډو او مجلسونو ته د ننوتلو پر وخت؛
په مخکې او ښو ځایونو پسې نه گرځیږو.

درک کوو چپې؛

سگرت خکول

په ځنډه راتلل او

بهانې کول... یو هم د ښه شخصیت ښکارندویي نه کوي.

پام کوو؛

چې د خوړو پروخت مو خوله غږ ونه لري

او د په ډکه خوله خبرې نه کوو.

ترډوډی، خوړلو وروسته؛

د ټولو خلکو په مخ کې، غاښونه په ډکو، تار یا کاغذ نه
پاکوو.

د غاښونو پاکول مهم دي، خو ځای پیژندل ترده ډیر مهم.

منفي گرا؛

غيبت کونکو؛

کيسو پسي گر خيدونکو

او دروغجنو خلکو ته ډير پام نه کوو.

د هغو خلکو او موضوعاتو په اړه قضاوت نه کوو

چې

په اړه یې د قضاوت صلاحیت نه لرو.

موترنا خاپه د تم کولو، تاوولو يا بل خه لپاره نه ودروو

بنایي راپسي موتر تکر وکړي؛

په یاد ولری: اشارې د وروستي موتر لپاره لارښوود دی، تادي نه

کوو، اشاره روښانوو او بیا خو متره وړاندې غاړې ته ودریږو.

په ملي بس کې خپل ځای ؛

د ميرمنو او مشرانو تر څنګ دې خلکو ته هم پريږدو ؛

- ناروغ

- هغه ماشوم چې درنه بکسه يې په شا وي.

- هغه عسکر چې په رخصت راغلی وي

په دروغجنو خلکو؛
نه باور کوو او نه ورسره ملگري کوو.
دوی په ټولنه کې تر ټولو بې ارزښته خلک دي.

بڼاري فرهنگ (د بڼاري ژوند اصول او اداب)

ماشومانو ته دروغ نه وايو ؛
کومې و عدې چې ورسره کوو
تريوه حده يې عملي کوو ،

د خلکو شخصي حریم ته درناوي کوو
په شخصي حریم کې یې د مداخلې حق نه لرو؛ مثلاً
که د کوم کور دروازه بیرته وي، نه ورگورو ... خای ته بې
اجازې نه ننوځو.

د پياده بناريانو په اړه فکر کوو؛

مورډ چې سترې يو، زړه مو غواړي چې ملي بس راشي، يا مو خوک
موټر کې پورته کړي.

مورډ چې په موټر کې يو؛ نو همدې احساس ته په کتو، تر خپله وسه
خلک موټر ته پورته کوو او تر ځايه يې رسوو.

په کاري چاپيريال کې

د منفي رقابت پر ځای يو بل سره مرسته او
همکاري کوو.

خپلې تجربې له نورو سره شريکوو؛ چې هغوی هم ترې په ګټه
پرمختګ وکړي او دې کار ته له نورو سره دوام ورکوو.

هيڅوک د ښمن نه گڼو، د چا په اړه چې
معلومات نه لرو، ښه گومان پرې کوو.

هر چا ته درناوی لرو، تر خپله وسه ورسره
مرسته کوو.

بې له کومې تمې، منت او احسانه ورسره
مینه کوو.

دوه کسان چې په ټیټه غږ خبرې کوي؛

یا یو کس په موبایل خبرې کوي؛

مورنۍ یې خبرو ته غوږ نه نیسو.

د کومې بنځې يا نارينه د شنډتوب (بې اولادۍ)

په اړه د پرې پوښتنې او پلټنې نه کوو.

دا د هغوی شخصي ژوند او شخصي مسله

ده.

هڅه کوو، چې په گلډه (یوځای) ډوډۍ وخورو

نورو سره یې یوځای پیلوو او یوځای یې
بس کوو.

که موږ د کوربه په حیث له ډوډۍ ژر پورته
کېږو، د میلمه ډوډۍ خوراک ناراحته

کېږي. همدارنگه د دسترخوان په خپرولو او ټولو کې مرسته کوو.

پلاستیک، بنیینه، کارتونه او نور... دا شیان له منځه نه
ځي؛

نو ځکه یې خځلې نه شو گڼلای.

د چاپیریال ساتلو په خاطر، دا شیان له خځلو سره یو ځای نه
اچوو.

په هیڅ ځای، هیڅ وخت، هیڅ ډول، هیڅ بهانه او هیڅ لاره د خلکو
ویرول او ځورول؛ هیڅ جواز نه لري، له دې کاره ډډه کوو.

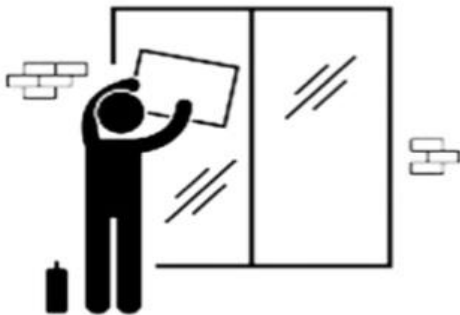
هیڅ دلیل نشته دی، چې بل څوک دې هم د کریکټ یا فوټبال د گټلو

په ناڅاپي خوشالی کې
درسه شریک شي.

بې له اجازې؛

د خلکو په کور، ديوالونو او دروازو خبرتياوې نه سرپيڅوو.

لیفتہ کی ؛

ترتیا کلي شمېر ډیر کسان نه سپریر و.

که چیرته نه خو؛

د سرک پر غاړه نه ودریږو.

که د احترام له مخې راته کومه

تیکسي ودریږي.

په مهربانه اشاره یې پوهو و، چې تیکسي ته نه یو ولاړ.

هغه ځيرکتيا چې د بل حق تر پښو لاندې کوي، ځيرکتيا نه
ده. دا د خپلې گټې لپاره په نورو ظلم او زياتۍ دی.
ځيرکتيا هغه ده، چې نوښت و شي، د نورو خلکو حقونه
سلامت پاتې شي او انسان ته گټه ورسوي.

که شمیره مو غلطه کړې وي؛

او مقابل کس راته ووايي چې شمیره مو
ناسمه ده.

سمدستي اړیکه نه پرې کوو، بښنه ترې
غواړو او تر خدای په امانی وروسته
اړیکه پرې کوو.

په شخصي او عمومي ځايونو کې ؛
د خبرو پړوخت سخت، سپک او ترخه لغتونه، نه
کاروو.

د نورو خلکو په کمزوریو ملنډې نه وهوو

ځکه زموږ په توهین د هغوی کمزوری نه ختمیږي.

په یاد مو وي؛

پیاده رود پلې خلکو لپاره دی او سرک د سپرو خلکو لپاره.

که موټر، بایسکل یا موټر سایکل راسره وي، په پیاده رو نه ځو

او که پیاده یو په سرک نه

ځو.

خانخاني او موزيتوب نه کوو؛

ژوند يوازي نه کيږي.

له نورو خلکو سره گډه همکاري کوو، يوازي د خان غم نه کوو.

او له خان سره د نورو خلکو گټې ته هم گورو.

پر خېره، لهجه، رنگ او نورو طبيعي توپيرونو ملنډې نه
وهو؛

هيڅکله ځان پر نورو ستر او غوره نه گڼو
مگر په انساني او اخلاقي ارزښتونو کې.

ههڅه کوو، چې راسپارل شوی مسئولیت به، بې له
نیمګړتیاوو پوره کوو.

پر خپلو وعدو عمل کوو، ښه عمل پرې کوو او جزیاتو ته یې
پام کوو.

په تگ راتگ کې هڅه کوو

چې د شخصي موټر پر ځای له عمومي موټر ګټه واخلو

ځکه ؛ د پاکې هوا تنفس زموږ حق او ساتل یې زموږ

مسئولیت دی.

په باراني هوا کې

د موټر چلولو پر مهال اوبو او خپل رفتار ته پام کوو؛

چې پیاده خلکو ته اوبه ونه شیندو او خفه یې نه کړو.

امانت ښه ساتو او بیره یې سلامت تسلیموو؛
مثلاً که له یو چا کتاب، مجله یا بل کاغذ امانت اخلو؛
کرنښې پرې نه راکارو.

که له کوم چاموټر امانت اخلو

ددې مهربانۍ په بدل کې یې لږ تر لږه په موټر کې بیرته تیل
وراچوو.

داد مننې تر ټولو ښه لاره ده.

موتر ته د سرک له منځه نه پورته کيږو او د سرک په منځ نه بنکته
کيږو؛

حتی که موټروان راته راباندې ټينگار کوي، هم رد کوو او غوښته
کوو، چې موټر دې د سرک غاړې ته ودروي.

پام موي: موټروان بې حای يه توقف ته نه اړباسو او د نورو خلکو په
حق خوړلو کې نه شريکيږو.

مهمې اړیکې بې دلیل نه پرې کوو؛
کیدای شي دا کار مو د چا د کوروران کړي.

که گناه ز مور و ی، ببننه غوار و ؛
په دلایلو او بهانو پسی نه گرځو.
خپله گناه هیڅکله د بل په غاړه نه اچوو.

د خلکو شخصي معلومات؛ مثلاً

شميره، پته، ايميل ادرس او نورو ... يې بې له اجازې
نورو سره نه شريکوو.

د خلكو بڼه كارونه
تر نورو خلكو په پوره صداقت رسوو.
دې سره په ټولنه کې بڼه كارونه راو جيري.

له بهرنيانو سره داسې چلند کوو

چې زموږ چلند ورته یوه ښه خاطره پاتې شي.

ښایي دا کار مو په هیواد کې سپلانیان زیات کړي.

په ټولنيزو شخړو او لانجو کې؛
د سيل پر خای هڅه کوو، چې هواره یې کړو.

څه چې زموږ مربوط نه دي، مداخله پکې نه کوو
او په کومه برخه کې چې تخصص نه لرو؛
په اړه یې نظر نه ورکوو.

د نورو خوښيو ته داسې درناوی کوو ، لکه مورې چې خپلو
ته غواړي.

او

د نورو خفگانو ته هم همداسې درناوي کوو ، لکه مورې چې
خپلو ته غواړي.

که مو د چا ستونزه ور حل کړه؛
بيا پرې احسان نه کوو... او که پکې ښکيل نه يو، امر
او نهې کولای شو.

د موټر چلولو پروخت:

د سرک له یوه قطاره بل ته نه اوړو... په دې کار زړه رسیرو،

بنایي هیڅ ونه رسیرو.

پام موی: چې یوازې د خپل ځان په اړه فکر نه کوو.

په خپلو مراسمو کې؛

مجبور نه یو چې ناوړه ټولنیز دودونه ترسره کړو.

هڅه کوو، چې مراسم اسانه کړو.

د واده پروخت ؛

د موټرو په قطار لاره نه بندوو ، چيغې نه وهو ، شور نه کوو .

بنايي په يوه امبولانس کې ناروغ پروت وي ، يا چيرته کوم
څوک استراحت کوي . پام وي ، دا يوازې ځانغوښتنه ده او د

داسې يو ژوند پيل دی چې نور مو پرې وځورول .

دا تمه نه کوو؛

چې ټول خلک دې زموږ له خوښې سره سم چلند وکړي.

دا تمه؛ يعنې ځانغوښتنه !

د خلکو د خندولو لپاره ؛

په نورو تورو نه نه پورې کوو ، په چا ملنډې نه وهو او

د نورو توهین نه کوو.

که څوک ستونزه یا نیمګړتیا لري؛

پت او په مهربانه لهجه یې ورته وایو...

ځان پرې لوړ نه ګڼو او د هغه د سپکاوي په خاطر یې ورته نه وایو.

په خپل سردرمل (گولی، شربت او نور...) نه کاروو !

که څوک عکس اخلي؛

د کامرې مخکې نه تیریزو.

همدارنگه ، که دوه کسان خبرې کوي ، تر منځ یې نه تیریزو

او خبرې یې نه پرې کوو.

په سفر کې داسې وسو؛

چې خلک مو د اصلي هستوگنځای په اړه منفي فکر ونه کړي.

ځکه موږ په هر ځای کې، د خپل اصلي هستوگنځای استازیتوب

کوي.

که پریو بل نقد لرو؛

سپین، بنکاره او په مهربانی یې وایو

پریو بل ملنډې نه وهو.

مینه دوه اړخیزه وي؛

که له یو چا سره مینه لرو، دا تمه نه کوو، چې هغه دې هم حتمن را سره
مینه ولري.

په موټر، تشنابونو او نور ځايونو کې نوبت مراعتوو؛

ښايي يو چا تر موږ ډير انتظار کړی وي ... يا يې کار تر موږ ډير اړين

وي.

خلک د لباس، مېنې او ظاهري وضعې؛

له مخې نه پیژنو او په اړه یې سمدستي پرېکړه نه کوو.

هغه خبر يا نظر نه خپرو و؛
چې سرچينه يې موثقه نه وي.

هيڅکله له سور چراغ نه تيریږو؛

ځکه دا د هغو خلکو حق خوړل دي، چې شين چراغ ته هم ولاړ وي.
مورې گورو، چې زیاتره وخت چراغ شين وي، خو موټر حرکت نه کوي،
ځکه چې کوم څوک له سور چراغ تير شوی او مورې بايد هغه کس نه يو.

د ناخاپي پېښې پروخت ؛

بیرنی پریکره نه کوو، سمدستي نظر نه ورکوو او یو بل ته
توهین نه کوو.

د ملامت او سلامت په اړه قضاوت یې اړوند شخص ته
پریردو.

د موضوع يا خبر هغه برخه نه راخلو؛
چې چاته د توهين يا زيان لامل کيږي.
ځکه دا کار په معلوماتو رسولو کې بې انصافي او د يوه کس په حق
کې ظلم دی.

داسې خبرې نه کوو؛

چې دوو کسانو د تکر مستقیم یا غیر مستقیم لامل کیږي.

د تور او غیبت پر وخت یوازې سیل نه کوو او غبرگون نښو.

عامو ځایونو کې پر

ټيليفون لوړې خبرې نه کوو؛

هر ښاري خپل بوخت ذهن لري، زموږ خبرې ورته ښايي مزاحمت
وګرې، موږ نورو ته مزاحمت نه کوو.

هر وګړی آرام چاپيريال خوښوي، نه له شوره او
ځورې ډک.

د لوبو خصوصاً کریکټ او فوتبال پر وخت ؛
د لوبغاړو او لوبڅارو نو پریکړه په سپکو ټکو او کنځلو نه غندو.

سور خراغ ته، د پيادرو په كرنه نه ودرېږو؛

دا د هغو پياده خلكو په حق تيرى دى، چې د سور خراغ پړوخت بايد
له سرکه واورې.

پام مو وي: دې ټكي ته پام به مو د بنار له نظم
سره واټونو ته هم ظاهري بنايست وركړي.

په مخامخ او ټیلیفوني خبرو کې؛
خواره او ژاولې نه ژویو...
دا کار مو مخاطب ته سخت سپکاوی دی.

د ټوخي، پرنجی، اسویلي او خوله وازي پروخت؛
خوله پټوو او تر خپله وسه هڅه کوو، چې ټوخی او
پرنجی مویه آرام وي.

د بل چا بې فرهنگي؛

زموږ د بې فرهنگۍ توجیه نشي کیدای.

خپله پوهه؛

نورو ته نه ښايو او حسان پرې نه کوو.

موضوع داسې مطرح کوو، چې غرور او لوړاوی پکې

خرگند نه شي.

په روانو اوبو کې؛

خپل موټر، کالي لوبښي او نور وسايل نه مينځو ...

دې سره اوبه چټليرې او پاڅې اوبه د ټولو حق دی.

په پارکونو او عامه ځایونو کې؛

بوي ناکه خواړه نه پخوو... په ځانگړي ډول کباب او ورپته غوښه ...
ددې خواړو خوړل غريبو خلکو ته سخت وي... د ځان تر څنگ د نورو
په اړه هم فکر کوو.

د کبابو بوي، د مور انسان پام هم ځانته راگرځوي، وزی خولا پریرېدو.

په لاندې ځایونو کې بې ځایه او بې ضرورته نه ودریږو.

دلارې پرسر، د پل پرسر، د تبلیغاتي لوحو مخې ته، داسې ځای کې
چې ګڼه ګڼه جوړیږي.

دا کار په دې معنا دی، چې یوازې زه مهم یم، نور نه! ... دا بې ځایه
ولاره هره ورځ نورو خلکو ته ستونزې پېښوي.

که موټر چلوو؛
هغه خلکو ته لار ورکوو، چې له سرکه اوږي.
نه دا چې سرعت زیات کړو او هغوی بې جراته شي.

غير له خپل كوره؛

په نورو كورنو كې دا حكم نه كوو، چې كوم تلويزوني
چينل ونيول شي، تلويزيون دې بند شي او يا دې
ريموت مورې په خپل لاس كې واخلو.

که په کور کې میلمانه وي؛

تلویزون یوازې په خپله خوښه نه گورو.

د هغوی نظر ته احترام کوو، یا تلویزیون بندوو، یا داسې

کوم څه گورو، چې ټول ورسره حد اقل علاقه ولري.

د چاله اخلاقو ناوره گټه نه اخلو؛

په پښتو کې وايو، که چا لاس راکړ، له بيخه يې نه پرې کوو.

هسې نه چې مقابل کس په خپله کړې نيکۍ پېښمانه شي.

خپل چاپيريال سره بې تفاوته چلند نه کوو.

ستونزې حل کوو؛ گڼي هغو سره مرسته کوو، چې ستونزې

حل کوي.

يوازې غنډې او بدرد ويل گټه نه لري.

پيسې او شتمني؛

هيڅکله د شخصيت نښه نه

وي.

نو خپلې پيسې او شتمني

په بېلابېلو لارو چارو نورو

ته نه نښوو.

له خلكو شخصي پوښتني نه كوو؛
مثلاً معاش، عايد، كورنۍ ژوند او نور....

هڅه به کوو، چې مثبت فکر وکړو؛

منفي خبرې، او ازي او موضوعات نه خپروو، د بڼه

ذهن لرلو لپاره هره ورځ ورزش کوو.

په ټولنه کې د نورو ناموس (خور، مور، میرمن) ته داسې
نظر کوو؛

لکه خپلو ته یې چې غواړو.

پام موی: څه چې کرو؛ هماغه به ریبو.

که هره ورځ غابنونه برس یا مسواک
کړو؛ د خولې بد بوی مو له منځه ځي او
نورو خلکو ته ستونزې نه جوړوو... تر
څنګ مو شخصیت هم ښه پاتې کیږي.

په میلستیاو کې؛

خواره یوازې له خپلې مخې اخلو...

تادي نه کوو، د هر څه د خوړلو هڅه نه کوو او د نورو خلکو
له مخې قابونه او نور وسایل ځان ته نه راکش کوو.

له سرکه په وړو قدمونو (اهسته) برونه اوړو؛

خصوصاً هله چې موټر راته تم شوی وي.

ځکه دا په قلاړه تگ له یوې خوا موټروان په غوسه کوي او له بلې
خوا په دې نیکی د ومره پنبېمانیږي چې بنایي بیا یې هیڅ تکرار نه
کړي. نو پام وي وي، چې په خپلو کارونو د نیکیو مخه نه نیسو.

که مو چاسره د لید و ژمنه و کره؛

خان په وخت و رسوو ... که په کوم دلیل ونه رسیږو ... مقابل کس ته
خبر ورکوو.

که تبلیغاتی پانو ته اړتیا نه لرو؛

نه یې اخلو او خو دقیقې وروسته یې بیرته نه غورځوو.

که په کار مو نه وي نه یې اخلو، که مو اخیستی وی او پوه شو په درد
مو نه خوري؛ نو په مناسب ځای کې یې ږدو، یا یې بل اړمن کس ته
ورکوو.

له خپل حده ډیر شور او لور غږونه نه کوو؛
مثلاً په کور کې د تلويزيون غږ، د ماشومانو چيغې او نور.
آرامتيا د هر ښاري قانونی حق دی او په دې کار يې ترې اخلو.
نو د ژوند په چاپيريال کې د نورو حقونو ته احترام لرو.

د خپل چاپيريال پاکوالي ته پام کوو؛

زموږ د کور کوڅو د ټولو خلکو ملکیت دی، که د خپل کور
مخکې ونې او بوټي وکړو، د کوڅې نورو خلکو ته ارامتیا
ورېښو.

نوهڅه کوو، چې نورو ته ارامتیا او خوښي وروېښو او ...

چنې نه وهو؟

په ځينو مغازو کې د توکو بيو له مخې ټاکل شوي وي.

په داسې ځای کې چې وهل کومه معنا نه لري.

په مجلس کې نورو خلکو خبرې نه پرې کوو؛

ځکه هر څوک دا حق لري چې د نورو په اندازه خبرې وکړي.

د تیلو په پمپ کې؟

په موټر کې زر تیل اچوو او زر روانیږو.

چې په نوبت کې نورو خلکو ته زر نوبت ورسیري او حق یې ونه خوړل

شي.

په ادارو کې د خپل کار د زر تر سره کولو لپاره؛

چیغې او شور نه کوو... ځکه په دې کار د نورو مراجعینو وخت تلف
کیري.

بنایي په مراجعینو کې داسې خلک هم
وي، چې اونۍ اونۍ په تمه ناست وي.

له مشرانو سره مرسته کوو او په دې باور لرو چې زموږ کار زتر سره
کیزی.

په ادارو کې نابلده مراجعینو ته سمه
لارښوونه کوو.

دا ټول کارونه د صدقې یو ډول دی او د
ښاریانو تر څنګ د خدای رضا هم تر لاسه کوو.

که ودانی جوړوو؛

په خپلو و سایلو (سیخ، سیمت، شگه، خښتې) عامه لاره او کوڅه نه

بندوو.

اخطاري نښې نښانې نصبوو، چې خپل حدود معلوم کړو.

اوبه، تیل، وریجې، ډوډۍ.... هر څه د خدای نعمتونه دي.

د خدای په نعمتونو کې ناشکري او اصراف نه کوو؛
ګڼي خدای به یې رانه بیرته واخلي.

ههڅکله خدمتگار او چپراسې ؛

بې له (بناغلي او اغلې) نه رابولو ... دا د هغوی توهين دی.

په مهربانۍ ورسره خبرې کوو.

ٲول القاب د شخصيت بنڪارندويي
نه ڪوي.

خلڪو ته د عادت له مخي بي ڄاڻه د
ڊاڪٽر، انجڀنر او استاد خطاب مه
ڪوئ.

دا ڪار مو په ٲولنه ڪي د تحصيلي زيار ارزڻست را ڪموي.

خپل ظاهري حالت ته پام کوو.

ټولنه له افرادو جوړه ده، مورې هر يو د ټولني يوه برخه
يو، مورې چې څومره منظم يو ټولنه به همدومره منظمه
وي.

رسمي ادارو ته له مراجعې دمخه ځان ته پام کوو،
چې ښه منظم لار شو.

په تاريخي ځايونو، ديوالونو، تشنابونو، ونو او نورو ځايونو کې
يادگارونه نه لیکو... دا د بڼه بڼاري فرهنگ بڼکارندويي نه کوي.

د سرک د غاړې د لارښوونې لوحو ته درناوي کوي.

په دې باور کوو، چې دا هر څه به ګټې نه دي، هر یو یې یو
ځانګړی پیغام لری. دا زموږ د لارښوونې لپاره نصب شوي؛
نه د ښارد ښکلا لپاره.

د ترافيکي پېښې پروخت؛ لارې نه بندوو.
موټر د سرک غاړې ته ودروو او د قانوني مسولیتنو
راتگ ته په تمه پاتې کېږو.

په قطار کې د اودریدو پر مهال؛

د کسانو ترمنځ ټاکلی واټن مراعتوو او بل چاته مزاحمت نه کوو.

سيگرت نه خکوو؛

که يې پريږدو، نو په عمومي ځايونو کې يې نه خکوو.
رسمي ادارو ته د ننوتلو پروخت سيگرت له دروازي بهر
پريږدو او د دننه ورلو ضد يې نه کوو.

په کتابتونونو او نورو ارامو ځایونو (قهوه خانو، رستورانټونو ...)
کې شته ارامې فضا ته درناوی کوو.

هله په خپل تگ غالمغال نه کوو او خلک ځان ته نه متوجې کوو.

کورنیو څارویو او مرغانو ته زیان نه رسوو؛
تول د الله تعالی مخلوق دی او الله ورسره د مهربانی امر کړی دی.

هر ډول ازموینه کې په ټګۍ د بریا غوښتنه نه کوو.
په ازموینه کې ناکامیدل تر ټګۍ ډیر شرافتمندانه
وي.

په وخت ویده کیږو او په وخت پاڅیږو.

په اسانه گټه پسې نه گرځو؛

هغه پیسې چې په زیار ترلاسه کیږي ارزښت یې تر هغو لوړ دی چې
مفتې او په اسانه ترلاسه کیږي.

که د کور خاوندان یو؛

له کرایه نشین سره سختي نه کوو، په هره موضوع کې پرې
فشار نه راوړو او سر خوږی ورته نه جوړوو.

که کرایه نشین یو ؛

په خپلو وعدو وفا کوو او داسې هیڅ کار نه کوو ، چې د کور
خاوند یې له امله بل کرایه نشین ته ستونزې جوړې کړي.

که لوی موټر چلوو؛

د نورو وړو موټر خاوندانو او عامو خلکو ته مزاحمت نه
کوو، د هغوی فکر کوو، هارنونه ورته نه وهو، نه یې ویروو
او د خپل موټر له لویوالی ناوړه ګټه نه اخلو.

په موټر کې په لوړ غږ موسيقي نه اورو؛

نورو خلکو ته مزاحمت نه کوو، داسې خواږه نه خورو چې

نورو خلکو ته ستونزې جوړې کړو.

که معیوب یا معلول یو؛

په نورو خلکو احسان نه کوو، یا دا فکر نه کوو چې گني حق
پرې لرو.

له هر چا د بنو تمه نه لرو او په دې تمه نه یو چې هر څوک دې
مور سره نښکته وکړي.

که روغ یو؛

دا فکر کوو، چي که مورې معیوب وای شه به مو کول؟

معیوبین او معلولین درک کوو او مرسته ورسره کوو.

پام مو وي: چي هغوی نیمگړي دي او پوره خلکو ته سترگې

لري.

که کارمندان یو؛

د چا کور ته د ورتلو پر وخت په شخصي وسايلو کار نه لرو. خپل د
ارټيا وړ وسايل ځان سره وړو. د خلکو ناموس ته د خپل ناموس په
څير احترام لرو.

د دوکاندارن یو؛

خپل حد پیژنو، پیاده رو نه بندوو...

فکر کوو، چې که ټول خلک خپل وسایل په پیاده رو کېږدي نو پیاده
رو به پاتې شي؟ پیاده رو خپل ځانگړی تعریف لري، یعنې د پیاده
خلکو د تلو لار، موږ د هغوی لاره نه بندوو.

که کسبگریو؛

د پیرودونکو د رابللو لپاره چیغې نه وهو؛

فکر کوو، چې که ټول خلک د پیرودونکو لپاره همداسې

چیغې ووهي نو په بنار کې به څه حال جوړ وي؟

که میوه یا ترکاری اخلو؛

تول بنه بی یوازی خان ته نه اخلو، که مور یوازی بنه و اخلو

نور به خوک اخلی؟

که خوک لاس را کری له بیخه بی نه پرې کوو.

د ځان او نورو د پرتلې لپاره خپل ځان معيار او مقياس
ټاکو؛ څه چې ځان ته خوښوو، نورو ته يې خوښوو
او څه چې ځان ته نه خوښوو، نور ته يې هم نه خوښوو.

ظلم نه کوو؛

همداسې لکه ځان سره چې ظلم نه غواړو.

بښپکښه کوو، همداسې لکه ځان سره یې چې غواړو.

ځان ته هغه څه بد گڼو، چې نورو ته یې بد گڼو او خلکو ته

هماغه څه خوښو، چې ځان ته یې خوښوو.

يو ازي ڄان بسنه نه کوي؛
اولادونه به هم با فرهنگه روزوو.
ځکه دوی چي ستر خلک شي؛ نو موبږ به پرې فخر کوو.

دا كوچنى كتاب لولوو

نوره خپله هڅه كوو

پاى

بناري فرهنگ (د بناري ژوند اصول او اداب)

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**